

MAVi

İZDENİZ BÜLTENİ SAYI 4: KASIM 2025

“KÖRFEZİN EMANETÇİLERİ”
İŞİNİN BAŞINDA

SAHİBİ

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ - İZDENİZ A.Ş

ADRES

Bahçelerarası Mahallesi, Haydar Aliyev Bulvarı No:4

Balçova/İZMİR

Tel: 0232 320 00 35

E-posta: iletisim@izdeniz.com.tr

“Körfezin Emanetçileri” İşinin Başında

27 Kasım 2024 tarihinde “Körfezin Geleceği İzmir’in Geleceği” düşüncesiyle İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilen Körfez Çalıştayı, akademisyenlerin, çeşitli resmi kuruluşların ve diğer pek çok paydaşın katılımıyla, körfezin mevcut kirlilik sorunlarının çözümüne yönelik ihtiyaçları belirlemek, deniz ulaşım süreçlerinin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi için olanakları tartışmak ve bütünlük bir kıyı yönetim planı oluşturmak amacıyla kapsamlı bir tartışma olanağı yaratmıştı.

Körfez kirliliğinin ortadan kaldırılması ve biyoçeşitliliğin korunması başlığı altında yürütülen tartışmalarda İzmir Körfezi için kapsamlı bir ekolojik yönetim planının hazırlanması, Körfezde oluşan akıntı sorununun giderilmesi için sirkülasyon kanalının oluşturulması, ileri atıksu arıtma tesislerinin kapasitelerinin artırılması, körfezde kirlilik izleme ve ölçüm istasyonlarının oluşturulması, su kaynaklarının etkin bir şekilde korunması, havza yönetim

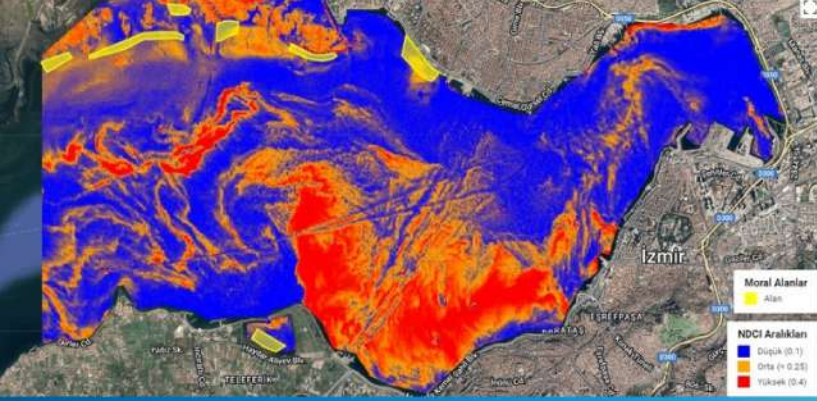
planlarının oluşturulması gibi çeşitli öneriler ortaya çıkmıştı.

Çalıştayda UNESCO tarafından İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne yönlendirilen Birleşmiş Milletler HAB (Harmful Algal Bloom) programı üyesi Çin Halk Cumhuriyeti Oşinografi Enstitüsü Deniz Ekoloji ve Çevre Bilimleri Laboratuvarı öğretim görevlisi Dr. Isaac Yongquan Yuan modifiye kil uygulamasına yönelik sunum yapmıştır. Körfez’de yaşanan alg patlamalarına karşı acil eylem planı oluşturulması noktasında modifiye kil yönteminin uygulanması çözüm önerileri arasında en etkili ve çevreci yöntem olarak öne çıkmıştır.

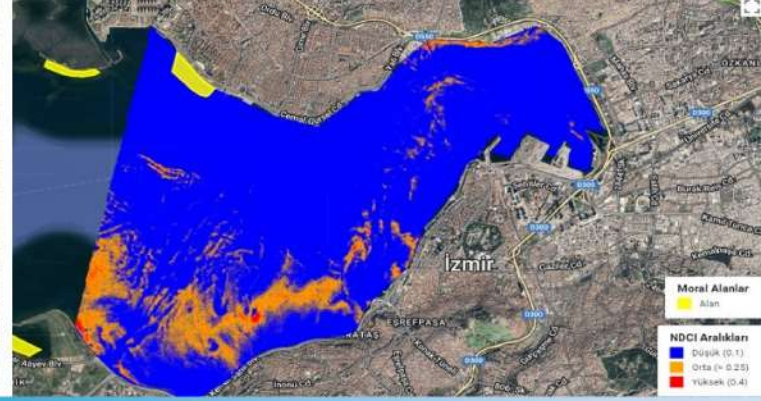
İzmir Körfez Çalıştayı’nın temel iddiası ve asıl olarak çalışmaya ruhunu veren şey adım atma, ilerleme ve değişim isteğidir. Bu doğrultuda Körfez’de uzun yıllardır devam eden kirlilik sorununun ortadan kaldırılması için

KLOROFİL-A HARİTASI - 26.04.2025

UYGULAMA ÖNCESİ-SAAT: 11.55

UYGULAMA SONRASI-SAAT: 18.27

İzmir Büyükşehir Belediyesi elindeki tüm olanakları seferber ederek çalışmalarını hızlandırmıştır.

İzmir Körfezi'nde Neden Alg Patlamaları Oluyor?

İzmir Körfezi, coğrafi yapısı gereği kapalı bir denizdir. Körfezin iç kesimlerinde su yenilenmesi yavaş, oksijen değişimi sınırlıdır. Üstüne bir de evsel ve endüstriyel atık sular, Gediz nehri başta olmak üzere Körfez'e dökülen nehir ve derelerin taşıdığı tarımsal drenaj ve iklim değişikliğine bağlı sıcaklık artışları eklenince, alglerin çoğalması için uygun bir ortam ortaya çıkmaktadır.

Algler başlangıçta zararsız görünse de, kontrolsüz şekilde çoğaldıklarında suyun oksijenini tüketir, güneş ışığının alt tabakalara ulaşmasını engeller ve bazı türler toksin üretir. Sonuç olarak balık ölümleri, kötü koku, suyun kahverengimsi-yeşil bir renge bürünmesi gibi etkileri ortaya çıkar.

Modifiye Kil Yöntemi Nedir?

Basitçe anlatmak gerekirse modifiye kil, doğadan elde edilen kilin özel katkılarla yüzey özelliklerinin değiştirilmiş hâlidir. Bu "akıllı kil", su yüzeyindeki zararlı alg hücrelerine tutunarak onları birbirine yapıştırır ve dibe çökerterek suyu temizler. Tıpkı bir mıknatısın demir tozlarını

çekmesi gibi, modifiye kil de mikroskobik algleri toplayıp denizin dibine "kilitler."

Çin'li bilim insanlarıyla çalıştay sonrasında devam eden ortak çalışmalarla Körfez'deki alg patlamalarına modifiye kil yöntemiyle müdahale etme kararı alınmıştır. Çin Halk Cumhuriyeti'nden gelen modifiye kil numuneleriyle laboratuvar ortamında yapılan deneylerde uygun koşullarda bu yöntemin alg çöktürme oranı yüzde 80'lere ulaşmıştır.

Körfezde alg yoğunluğunun yüksek olduğu pilot bölgelere modifiye kil uygulanmış, uygulama sonrasında kısa dönemli çevresel etkilere yönelik yapılan deneylerde kilin deniz ekosistemine olumsuz bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Körfezde "Modifiye Kil Uygulaması"

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan aldığı onayla 2025 yazında Bayraklı kıyılarında ilk modifiye kil uygulamasını başlattı. Ege Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nden uzmanların gözetiminde yürütülen pilot çalışma, Türkiye'de bir ilk olma özelliği taşımaktadır.

Uygulama sırasında, bir ton suya 23 kilogram modifiye kil eklenerek elde edilen karışım, deniz yüzeyine püskürtme yöntemiyle bırakılıyor. Kil tanecikleri alglere tutunarak dibe çöküyor.

İzleme verilerine göre, sadece birkaç gün içinde suyun bulanıklığında belirgin azalma, kötü kokuda düşüş ve yüzeydeki alg tabakasının kaybolduğu gözlemlenmiştir. Elde edilen sonuçlar umut verici: Körfez, adeta "nefes" aldı.

Körfez Takip Altında

İzmir Körfezi'ndeki su kalitesi ve alg yoğunluğu yaklaşık altı aydır İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenli olarak takip ediliyor. Bir taraftan günlük alınan uydu fotoğraflarıyla Körfezdeki alg yoğunluğu tespit edilirken diğer yandan düzenli olarak alınan su örnekleri laboratuvarında analiz ediliyor. Modifiye Kil uygulaması alınan bu uydu görüntülerine göre devam ederken, yapılan su analizleriyle çevresel etkiler ölçülüyor.

Avantajlar: Doğal, Hızlı, Etkili

Kil, doğada bol bulunan, toksik olmayan bir mineraldir.

Uygulama sonrasında yapılan gözlemlerde birkaç gün içinde su yüzeyinin temizlendiği tespit edilmiştir. Diğer arıtma yöntemlerine göre çok daha düşük maliyetlidir. Şu ana kadar yapılan testlerde, balıklar ve kabuklu canlılar üzerinde kısa vadeli olumsuz bir etki görülmemiştir.

Bu sebeplerden dolayı "Modifiye Kil" uygulaması krizi kontrol altına almak için oldukça etkili, "yangın söndürücü bir acil müdahale aracı" olarak tanımlanabilir. Körfez'in geleceği için önemli olan ise, kirlilik kaynaklarının (atıksu, tarımsal ve endüstriyel atıklar) kontrolü ve su kalitesini kalıcı olarak iyileştirecek orta ve uzun vadeli eylem planlarının kararlılıkla uygulanmasıdır.

Körfez İçin Umutlu Bir Başlangıç

Modifiye kil, İzmir Körfezi'nin uzun süredir devam eden çevre sorunlarına tek başına çözüm olmayacak. Ama bu uygulama, "sadece şikâyet etmek yerine bilimle çözüm üretmenin" başarılı bir örneği. Belki de bu küçük kil tanecikleri, İzmir Körfezi'nin geleceğini değiştirecek büyük bir dönüşümün başlangıcı olacak. Körfez, artık kendi rengine, kendi yaşamına kavuşmak için yeniden umut taşıyor.

MODİFİYE KİL UYGULAMA SONRASI BAYRAKLI ÖLÇÜM İSTASYONU VERİLERİ

15.10.2025		16.10.2025		17.10.2025	
21.519	Temp °C	21.636	Temp °C	20.790	Temp °C
55379,3	Cond µS/cm	55752,2	Cond µS/cm	54635	Cond µS/cm
59323,2	SpCond µS/cm	59579,8	SpCond µS/cm	59412,1	SpCond µS/cm
38560	TDS mg/L	38727	TDS mg/L	38618	TDS mg/L
39,75	Sal psu	39,95	Sal psu	39,82	Sal psu
59702,8	nLF Cond µS/cm	59949,2	nLF Cond µS/cm	59864,3	nLF Cond µS/cm
58,2	ODO% sat	90,1	ODO% sat	136,3	ODO% sat
4,09	ODO mg/L	6,38	ODO mg/L	9,53	ODO mg/L
8,27	pH	8,31	pH	8,2	pH
-125,5	pH mV	-128,3	pH mV	-121,3	pH mV
20,92	Turbidity FNU	6,36	Turbidity FNU	3,96	Turbidity FNU
0	TSS mg/L	0	TSS mg/L	0	TSS mg/L
44,91	Chlorophyll RFU	12,38	Chlorophyll RFU	6,56	Chlorophyll RFU
179,66	Chlorophyll µg/L	49,53	Chlorophyll µg/L	26,28	Chlorophyll µg/L
148,3	BGA-PE RFU	66,54	BGA-PE RFU	22,27	BGA-PE RFU
413,41	BGA-PE µg/L	184,47	BGA-PE µg/L	60,52	BGA-PE µg/L

ODO: Çözünmüş oksijen seviyesini göstermektedir. Körfezdeki canlılığın devamı için takip edilmektedir.

8 mg/L üzerindeki değerler sudaki oksijen varlığının iyi durumda olduğunu göstermektedir.

Turbidity: İzmir Körfezi suyunun berraklık seviyesini göstermektedir. 5 FNU üzerindeki değerler suyun bulanıklık seviyesinin arttığını göstermektedir.

Chlorophyll: 75 üzerindeki klorofil değerleri, alg yoğunluğunun yüksek olduğu ve alg patlamalarının meydana geldiğini, kötü kokunun, bulanıklığın ve toksin riskinin arttığını göstermektedir.

BGA-PE: Ölçüm istasyonundaki alg yoğunluğunu tespit için dikkate alınmaktadır. 100 üzerinde ölçülen değerler alg patlamasının ve toksin riskinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Smyrna'dan Kemeraltı'na Derin Bir Miras

İzmir Tarihi Liman Kenti

İzmir Tarihi Liman Kenti, antik çağlardan günümüze kesintisiz olarak yaşayan ender kent merkezlerinden birisidir. Bu alan, sadece İzmir'in değil, tüm Akdeniz ticaret havzasının tarihini yansıtan çok katmanlı bir kültürel dokuya sahiptir. Bugün modern kentin kalbinde yer alan ve UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde bulunan bu bölge, Helenistik Smyrna'nın görkemli limanından, Osmanlı'nın canlı ticaret merkezi Kemeraltı Çarşısı'na uzanan eşsiz bir zaman yolculuğu sunar.

İzmir'in bugünkü yerleşimi olan Yeni Smyrna, M.Ö. 4. yüzyılın sonlarında Büyük İskender'in komutanları tarafından Kadifekale yamaçlarında yeniden kurulduğunda, hızla Akdeniz'in en parlak ticaret merkezlerinden birisi haline geldi. Bu ihtişamın ana kaynağı, kentin doğal olarak korunan iç limanıydı.

Liman bölgesi, Roma döneminde kentin denize açıldığı en kritik noktaydı. Ticari ve idari hayatın merkezi olan

Smyrna Agorası, limandan gelen ana caddelerle doğrudan bağlantılıydı.

Liman, ticari zenginlikle inşa edilen anıtsal yapılarla çevriliydi. Kadifekale, kenti denizden gelebilecek tehlikelere karşı korurken; Antik Tiyatro ve Antik Stadyum, liman kenti kültürünün sosyal yaşam alanlarını oluştuyordu. Bu alanda bulunan Smyrna Liman Hamamı kalıntıları, limana ulaşan ziyaretçilerin arınma ve temizlenme noktası olarak önemli bir işlevi olduğunu gösterir.

İzmir Tarihi Liman Kenti'ni dünya mirası potansiyeli taşıyan bir alan yapan temel özellik, antik limanın coğrafi dönüşümü ile kentin kültürel ve ticari merkezinin korunmasıdır.

Antik iç liman, yüzyıllar içinde özellikle Meles ve diğer derelerin taşıdığı alüvyonlarla yavaşça dolmaya başladı. Bu süreç, 1402'deki Timur işgali sırasında da stratejik

amaçlarla hızlandırılmış, limanın işlevi kaybolmuştur.

Limanın dolmasıyla ortaya çıkan alan, Osmanlı İmparatorluğu döneminde, özellikle 17. yüzyıldan itibaren kentin yeni ticaret merkezi olan Kemeraltı Çarşısı'na dönüştü. Çarşının bugün dahi görülen yay biçimindeki ana arterleri (Anafartalar Caddesi), eski iç limanın kıyı şeridini takip eden bir mimari iz olarak varlığını sürdürmektedir. Böylece, deniz ticareti karaya taşınmış; liman, hanlar, kervansaraylar ve çarşılarla dolu, yaşayan bir ticaret ağına dönüşmüştür.

Kültürel Çeşitlilik ve UNESCO Vizyonu

İzmir Tarihi Liman Kenti, zenginliğini sadece mimari katmanlarından değil, aynı zamanda yüzyıllarca süren kültürel çeşitliliğinden alır. Bölge, Müslüman, Ermeni, Rum, Yahudi ve Levanten topluluklarının bir arada yaşadığı mahallelere ev sahipliği yapmış; Havralar Bölgesi'ndeki sinagoglar, camiler ve kiliselerle Akdeniz kozmopolitizmini somutlaştırmıştır.

2020 yılında "İzmir Tarihi Liman Kenti" adıyla UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne giren bu bölge, 2.000'in üzerinde tescilli yapıyı, 2.500 yıllık kesintisiz kent tarihini ve Smyrna'dan günümüze ulaşan arkeolojik kalıntıları tek bir tema altında toplamaktadır.

Bu adaylık süreci, tarihi mirası koruma, bölgeyi canlandırma ve İzmir'in dünya çapındaki kültürel kimliğini pekiştirme yolunda atılmış hayati bir adımdır.

İzmir Tarihi Liman Kenti, antik ticaretin izlerinin modern yaşamla iç içe geçtiği, coğrafyanın dönüşümüne rağmen ticaret ruhunu koruyabilmiş, eşsiz bir kent çekirdeğidir. Smyrna'nın kayıp limanından doğan Kemeraltı, bugün hala kentin tarihini ve geleceğini bir arada barındıran bir dünya mirası adaydır.

Denizcilik Tarihine Yolculuk: İzmir'in Denizcilik Müzeleri

Ege'nin kadim ve görkemli liman kenti İzmir, yalnızca doğal güzellikleri ve hareketli şehir yaşamıyla değil, binlerce yıla uzanan köklü denizcilik tarihi ve bu mirası koruyan kültürel yapılarıyla da öne çıkmaktadır. İzmir'in denizle kurduğu bu ayrılmaz bağ, modern müzecilik anlayışıyla harmanlanarak ziyaretçilere eşsiz bir deneyim sunar.

İzmir'de bulunan deniz müzeleri, ziyaretçilere bir yandan Türk Donanması'nın gemi ve denizaltılarının disiplinli ve zorlu yaşamına tanıklık etme, diğer yandan ise yüzyıllar boyunca Akdeniz ve Ege'de seyreden ticaret gemilerinin sanatsal ve kültürel gelişimini inceleme fırsatı verir. Bu müzeler, sadece geçmişi sergilemekle kalmaz, aynı zamanda İzmir'in bir liman kenti olarak sahip olduğu önemi ve denizcilik kültürünün günlük hayata etkilerini somut bir şekilde gözler önüne serer. İşte İzmir'in denizcilik tutkusunu ve tarihini yansıtan bu önemli kültür duvarları...

İzmir Müze Gemiler - İnciraltı Deniz Müzesi

Balçova ilçesinde bulunan İnciraltı İskelesi'nde demirlemiş gemiler Türk Deniz Kuvvetleri'ne bağlı, 1. sınıf bir askeri denizcilik mirasıdır. 1 Temmuz 2007'de ziyarete açılan bu yüzer müze, hizmet dışına ayrılan üç önemli deniz aracı ile denizciliğin askeri ve sosyal yönünü gözler önüne serer.

TCG Ege Fırkateyni: Eski bir fırkateyn olan TCG Ege, 4200 ton ağırlığında ve 134 metre uzunluğundadır. Ziyaretçiler, geminin mürettebatının yaşam alanlarını, mutfağını, revirini, seyir odasını ve savaş harekât merkezini gezerek bir donanma gemisindeki zorlu yaşam koşullarına şahit olurlar. Geminin üzerinde ayrıca, keşif ve taarruz görevlerinde kullanılmış TCB-36 kuyruk numaralı AB 212 sınıfı bir helikopter sergilenmektedir.

TCG Pirreis Denizaltısı: 1980-2004 yılları arasında Türk

Donanması'nda görev yapmış olan TCG Pirireis, müze olarak sergilenen en ilgi çekici parçalardan biridir. Denizaltının dar koridorları, torpido dairesi, kontrol odası ve mürettebatın kullandığı "sıcak yatak" gibi ilginç detaylar, denizaltı yaşamının zorlukları ve kendine has kural-ları hakkında uygulamalı bilgiler sunar. Ziyaretçilerin rahatça gezebilmesi için denizaltının iskelelerinde özel düzenlemeler yapılmıştır.

TCG Kasırga Hücumbotu: 2015 yılında müze envanterine katılan TCG Kasırga, daha küçük boyutlarına rağmen yüksek sürat kabiliyeti ile bilinen hücumbot sınıfındadır. Gemi içindeki mankenlerle desteklenen yaşam mahalle-ri ve sergilenen silah sistemleri, hücumbotlardaki görev ve yaşamı canlandırmaktadır.

Müze alanı içinde, Hanri Benazus'un kendi arşivinden bağışladığı, Mustafa Kemal Atatürk'ün deniz sevgisini ve denizcilikle ilgili anlarını gösteren fotoğrafların yer aldığı daimi bir sergi salonu da mevcuttur.

Arkas Deniz Tarihi Merkezi

İzmir'in Levanten mimarisi örneklerinden olan ve Bornova'da bulunan bu merkez, Arkas Holding Yönetim Kurulu Başkanı Lucien Arkas'ın 30 yılı aşkın süredir büyük bir titizlikle topladığı koleksiyonu sanatseverlerle buluş-turmaktadır. 2012 yılında açılan müze, askeri tarihten ziyade ticari ve kültürel denizcilik tarihine odaklanır.

Müze, üç katlı tarihi bir köşkte yer alır ve koleksiyon; gemi maketleri, tablolar ve gemi antikalarından oluşur.

M.Ö. 1000 yılından 20. yüzyıla kadar uzanan geniş bir dönemi kapsayan, aralarında Bandırma Vapuru ve Sa-varona Yatı gibi Türk denizciliğinin önemli simgelerinin maketlerinin de bulunduğu 100'ü aşkın maket sergilenir. Bu maketler, denizciliğin tarihsel gelişimini ve gemi inşa tekniklerindeki değişimi gözler önüne serer.

Zemin katta yer alan gemi antikaları odası, geçmişteki denizcilik mesleğinin zorluklarını ve kullanılan aletlerin evrimini yansıtır. Burada denizcilik aletleri, ölçüm sis-temleri ve farklı deniz ulaşım araçlarına ait antikalar incelenebilir.

Zübeyde Hanım Deniz Müzesi

13 Mart 2014 tarihinde hizmete açılan bu yüzer müze Pasaport' ta bulunmaktadır. Özellikle Türkiye Cumhuri-yeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün annesi Zü-beyde Hanım'ın anısını yaşatmayı amaçlar. Gençlere denizcilik bilincini ve sevgisini aşılamak misyonunu taşı-yan müzede, tarihi fotoğraflar ve gemilerin özgün mal-zemeleri sergilenmektedir. Bu müze, daha çok duygusal ve ulusal bir anlama sahiptir.

İzmir'deki bu üç farklı deniz müzesi, ziyaretçilerine askeri disiplinden sanatsal koleksiyonerliğe uzanan geniş bir yelpazede denizcilik mirasımızı keşfetme fırsatı sunarak, Ege'nin bu kadim kentinin denizle olan ayrılmaz bağıni kuvvetlendirmektedir. Son olarak ziyaret öncesinde güncel çalışma saatlerini ve ziyaret koşullarını kontrol etmek faydalı olacaktır.

İZMİR'DE ESKİ BİR YAZ:

DENİZ HAMAMLARINDAN PLAJA

SERGI

21 AĞUSTOS - 24 EKİM 2025

AHMET PİRİŞTİNA KENT ARŞİVİ VE MÜZESİ

Dr.Cemil Tuğay

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KÜLTÜR VE TURİZM BÜYÜKŞEHİR BAŞKANLIĞI

@apikam.izmir X apikam_izmir f apikam_izmir

İzmir'de Eski Bir Yaz: Deniz Hamamlarından Plaja

İzmir Büyükşehir Belediyesi Ahmet Pirıştina Kent Arşivi ve Müzesi (APİKAM), İzmirliğin denizle kurduğu tarihsel ilişkiyi mercek altına alan "İzmir'de Eski Bir Yaz: Deniz Hamamlarından Plaja" başlıklı sergiyi sanatseverlerle buluşturdu.

Sergi, 19. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyılın ortalarına uzanan dönemde, kentin deniz banyoları kültürünü ele alıyor. Deniz hamamlarından modern plajlara geçiş sürecini; sağlık, mahremiyet, eğlence ve modernleşme gibi kavramlar etrafında inceliyor. Alanında bir ilk olma özelliği taşıyan bu çalışma, gazete arşivleri ve hatıratlar gibi zengin kaynaklarla desteklenmiştir.

Ziyaretçiler, sergi kapsamında ayrıca APİKAM arşivlerinden derlenen, dönemin Belediye Başkanı Behçet Uz'un Uluslararası İzmir Fuarı Açık hava Tiyatrosu'nda "Lüküs Hayat" adlı oyunu sahnelemek üzere kente gelen İstanbul Şehir Tiyatrosu oyuncularıyla İnciraltı deniz banyolarında yüzdüğü anlar gibi tarihi görüntülere de tanıklık edebiliyor. Sergi, İzmir'in toplumsal hafızasında önemli bir yere sahip olan deniz kültürüne dair kapsamlı ve nostaljik bir bakış açısı sunmaktadır.

Sergiyi, 24 Ekim tarihine kadar APİKAM binasının bahçesinde, 24 Kasım-24 Aralık tarihleri arasında Bostanlı Vapur İskelesi içerisinde ziyaret edebilirsiniz.

Bir nefes alma durağı; **Hadi Kalk İzmirliere Filan Gidelim**

Turgut Uyar... Adını anarken bile, "hüzünlü bir çocuktum, nedense hep ağlamaya hazır" diyen o içli sesi duyar gibi oluruz. O, Türk şiirinin "Taçsız Kral" Metin Oktay gibi kendi alanının efsanesi, ancak tahti, yaldızlı bir pırıltıdan ziyade, yorgun ve derin bir yalnızlıktan örülmüştür. Uyar, İkinci Yeni rüzgarını, memuriyetin cenderesinde, Anadolu'nun taşrasında ve modern kentin bunalımında damıtmış; sıradanlığı, sıra dışı bir imgeler ve duygular evrenine dönüştürmüştür.

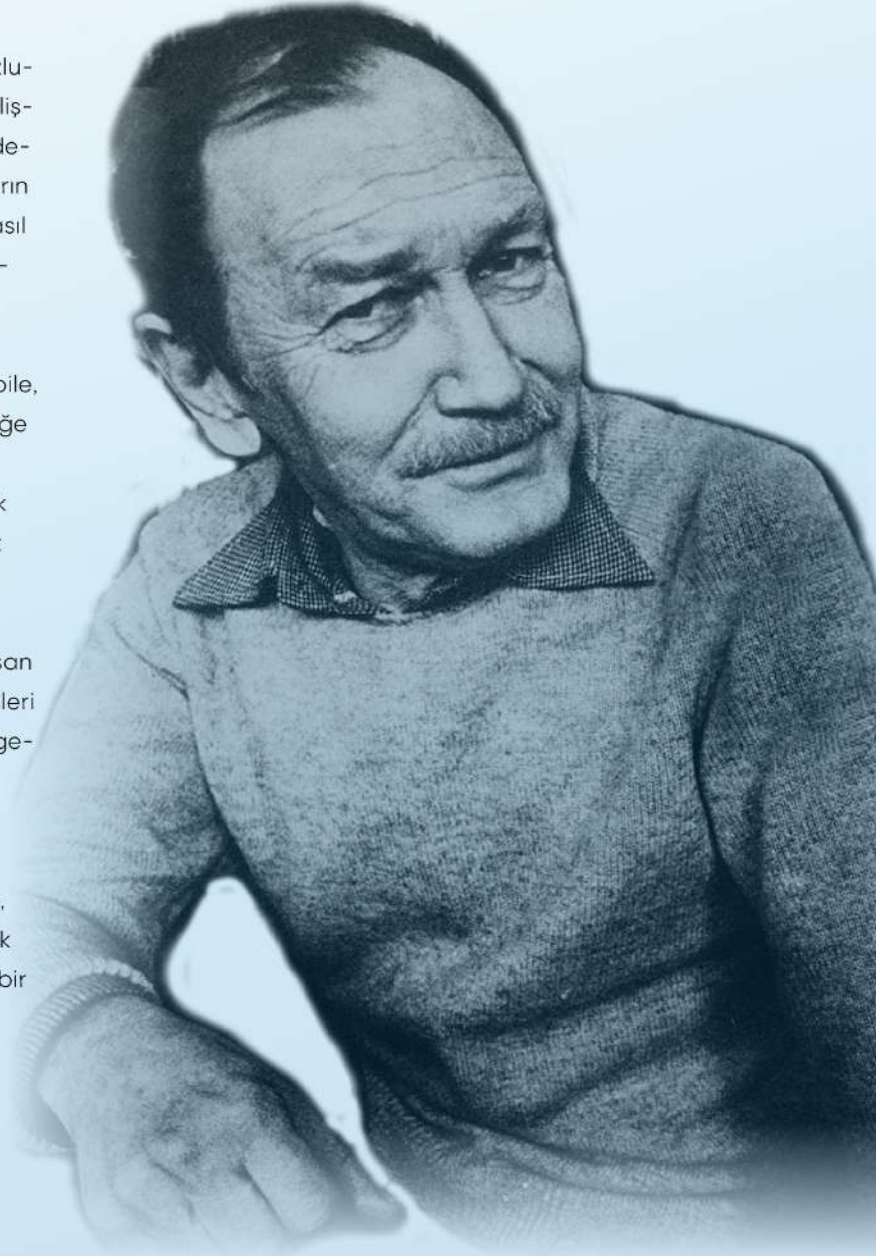
Şiirinin mayasında, hayatın o "dikey ve yatay mutsuzluğu" vardır. Kasaba meyhaneleri, kırık kalpler, yavan ilişkiler... Uyar, bu dünyayı "yenilgi günlüğü" olarak kaydediyor. O, toplumsal normların, kuralların ve dayatmaların karşısında daima bir "acemi" kalmayı seçer. Çünkü asil ustalık, ona göre, dünyayı yeniden ve ilk kez görüyor-muş gibi bir şaşkınlıkla karşılamaktır.

Hayatın tüm ağırlığı ve yorgunluğu devam ederken bile, ona sırt çevirmeyen, aksine en yalın bir eylemde "göğe bakmakta" ve en içten bir bağda "aşkta" bir kaçış durağı, bir sığınak bulur. Onun şiirinde aşk, bir estetik olayın ötesinde, kaosa karşı bir direniş formu, mutlak yalnızlığa karşı bir kalabalık olma eylemidir.

Sıradan, gazete haberi gibi bir cümleyi bile alıp, Hasan Bülent Kahraman'ın anlattığı gibi, "Peru'da halk polisleri dövüyor" hemen ardından "aşktan" gibi şaşırtıcı bir gerekçeyle şok edici bir imgeye çevirmesi, onun şiirinin benzersiz mizahını ve felsefi derinliğini gösterir.

Turgut Uyar, sadece bir şair değil; hayatın tüm eksik, yarım ve yorgun yanlarını bir sanata dönüştüren, kırık kalpleri bile bir destan gibi yazmayı başaran büyük bir ustadır.

Yaşamının büyük bir kısmı Ankara ve Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki memuriyetle geçse de, İzmir onun şiir evreninde bir temenni, bir kaçış noktası ve umut vadeden bir coğrafya olarak kendine yer bulur. İzmir, şairin yorgun ruhunun sığınmak istediği, adeta bir arınma mekanıdır.

Hadi İzmir'e

yorgunsun hoşgelmişsin
kara gece nöbetinden hoşgelmişsin
yat uyu yerin hazır
hak etmişsin uykuyu
helal olsun uykun bahtiyar sağlığın
ama bir uzak iskelede başka olurken deniz
sakla uykunu biraz o uzak iskeleye

bak sakın telaşlanma
bitiverdi iki aylık bir çocuğun kendisi
bir şey değil bir çocuğun iki aylık tanrısı
bitiverdi iki aylık bir çocuğun kendisi
haydi kalk, sakla biraz haydi kalk haydi dedim
açıp sonsuz bir camı bir uzak iskeleye
şimdi tam sırasıdır her şey hazırken böyle
şimdi bunu gömelim

nasılsa girdi bu karaşafak aramıza
haydi şimdi ölüm vakti değil aramızda
ölüm ki bir olağan acının anısıdır
şimdi anıya yer yok aramızda

ne güzel uyurduk biz kavgasız gürültüsüz
bir yara bile olsa şuramızda buramızda
sular gibi karışık olan uykumuzda
senin kara geceden paslı benim çocuğum ölü
bir uzun yaşamayı beygirler gibi koştüğümüzda
hatırlarsın uzakta koştüğümüzda
sayılara vurdular bizi haydi kalk

haydi kalk yoruldum bir patlıcan nasıl büzülürse
bostanda durup da olmayı beklerken haydi kalk
haydi kalk dedim senden aldım kendimden
ölümü bir güzel ezberledim
anladım yorgunsun kara gece nöbetinden
çocuk öldü ben yoruldum ölüm nöbetinden
saatimi kurdum, saatini de kurdum haydi kalk haydi kalk
şimdi bunu gömelim

neden öldü ben burdaydım sen ordaydın
belki de bahar filan vardır erzincanda ne bilelim
haydi kalk trenler kalkıyor duyuyorum
biliyorum
yorgunsun her geceden, biriken her geceden
haydi kalk şimdi bunu gömelim
haydi kalk bitiverdi
haydi kalk yorgun güzelim haydi kalk
hadi artık öldüm biliyor musun
hadi kalk
İzmir'e filan gidelim

TURGUT UYAR